

Stenografični zapisnik

desete seje

deželnega zbora kranjskega

v Ljubljani

dné 8. novembra 1889.

Nazoči: Prvosednik: deželni glavar dr. Josip Poklukar. — Vladni zastopnik: c. kr. deželni predsednik baron Andrej Winkler. — Vsi članovi razun: ekscelenca knezoškof dr. Jakob Missia, Peter Grasselli. — Zapisnikar: deželni tajnik Josip Pfeifer.

Dnevni red:

1. Branje zapisnika IX. deželno-zborske seje dne 8. novembra 1889.
2. Naznanila deželno-zborovega predsedstva.
3. Priloga 53. Poročilo deželnega odbora gledé uravnave učiteljskih plač po javnih ljudskih šolah.
4. Priloga 57. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži načrt zakona ob uredbi osebnih in službenih razmer k oboroženi moči spadajočih ljudsko-šolskih učiteljev na kakšni javni ljudski šoli z ozirom na njih dolžnost do djanskega vojaškega ali črnovojniškega službovanja.
5. Priloga 52. Poročilo finančnega odseka o proračunu deželne vinarske, sadjarske in poljedelske šole na Grmu za l. 1890. (k prilogi 17.).
6. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu deželnega posojilnega zaklada za l. 1888. (k prilogi 30.).
7. Ustno poročilo upravno-gospodarskega odseka o prošnji vasi Dobernič, Preska, Artmanja vas, Gorenja vas in Vrbovec, da se pošlje tehnik v preiskovanje uzrokov ondotnim povodnjam.
8. Ustno poročilo upravno-gospodarskega odseka o prošnji podobčin Šent Vid in Lozice za brezplačno podelitev ameriških trtnih rezanic.
9. Ustno poročilo upravno-gospodarskega odseka o § 9., marg. št. 8. letnega poročila gledé Holzapflove ustanove za gluhome.
10. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji občine Črni Vrh gledé podpore za cestne namene (k prilogi 42.).
11. Ustno poročilo finančnega odseka o cesti čez Lužarje (k prilogi 48.).
12. Ustno poročilo finančnega odseka o zgradbi deželnobranske vojašnice v Ljubljani (k prilogi 54.).
13. Ustno poročilo finančnega odseka, kako je preskrbeti za gradnjo lokalne železnice «Ljubljana-Kamnik» dovoljeni donesek (k prilogi 55.).

Stenographischer Bericht

der zehnten Sitzung

des krainischen Landtages

zu Laibach

am 8. November 1889.

Anwesende: Vorsitzender: Landeshauptmann Dr. Josef Poklukar. — Vertreter der k. k. Regierung: Landespräsident Andreas Baron Winkler. — Sämmtliche Mitglieder mit Ausnahme von: Seine Excellenz Fürstbischof Dr. Jakob Missia, Peter Grasselli. — Schriftführer: Landschaftssecretär Josef Pfeifer.

Tagesordnung:

1. Lesung des Protokolls der IX. Landtags-sitzung vom 8. November 1889.
2. Mittheilungen des Landtagspräsidiums.
3. Beilage 53. Bericht des Landesauschusses betreffend die Regelung der Lehrverhalte an den öffentlichen Volksschulen.
4. Beilage 57. Bericht des Landesauschusses mit Vorlage des Gesetzentwurfes betreffend die Regelung der Personal- und Dienstverhältnisse der der bewaffneten Macht angehörigen Lehrpersonen an einer öffentlichen Volksschule mit Bezug auf deren Verpflichtung zur activen Militär- oder Landsturmdienstleistung.
5. Beilage 52. Bericht des Finanzauschusses über den Voranschlag der Landes-Wein-, Obst- und Ackerbauschule in Stauden pro 1890 (zur Beilage 17.).
6. Mündlicher Bericht des Finanzauschusses über den Rechnungsabschluss des Landesanlehensfondes pro 1888 (zur Beilage 30.).
7. Mündlicher Bericht des Verwaltungs- und volkswirtschaftlichen Ausschusses über die Petition der Ortschaften Döbernik, Preška, Hartmannsdorf, Oberdorf und Verbouz um Abordnung eines Technikers zur Erhebung der Ueberfluthungsurachen.
8. Mündlicher Bericht des Verwaltungs- und volkswirtschaftlichen Ausschusses über die Petition der Untergemeinden St. Weit und Lozice um unentgeltliche Ueberlassung amerikaniſcher Schnittreben.
9. Mündlicher Bericht des Verwaltungs- und volkswirtschaftlichen Ausschusses über § 9., Marg. Nr. 8 des Rechnungsbereiches betreffend die Holzapfelfche Taubstummenstiftung.
10. Mündlicher Bericht des Finanzauschusses in Betreff der Bitte der Gemeinde Schwarzenberg um Gewährung einer Unterstützung für Straßenzwecke (zur Beilage 42.).
11. Mündlicher Bericht des Finanzauschusses in Angelegenheit der Lužarje-Bergstraße (zur Beilage 48.).
12. Mündlicher Bericht des Finanzauschusses betreffend den Bau einer Landwehrkaserne in Laibach (zur Beilage 54.).
13. Mündlicher Bericht des Finanzauschusses betreffend die Beschaffung des für den Bau der Localbahn Laibach-Stein bewilligten Beitrages (zur Beilage 55.).

14. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji občine in krajevnega šolskega sveta na Dobrovi za podaljšanje počitnic.
15. Ustno poročilo finančnega odseka o podpori za zgradbo šole pri Sv. Trojici v okrajju Logaškem.
16. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji občine Loški Potok za uvrstitev Loškopotoške ceste med deželne ceste in za podporo.
17. Ustno poročilo finančnega odseka o troških za nadomestovanje učiteljev, kateri bodo obiskali petmesečni tečaj na c. kr. državni obrtni šoli v Gradci.
18. Ustno poročilo gospodarskega odseka o § 6. letnega poročila «Občila».
19. Ustno poročilo upravnega odseka zaradi uvrstitve iz Preloga čez Domžale v Rodico k državni cesti držeče občinske ceste med okrajne ceste.
20. Ustno poročilo upravno-gospodarskega odseka o prošnji občine Toplice, da se izpelje deželna cesta čez zdravilišče Topliško.
21. Ustno poročilo upravno-gospodarskega odseka o prošnji okrajno-cestnega odbora v Velikih Lašičah, da se sprejme okrajna cesta Velike Lašiče-Bloke mej deželne ceste.

Seja se začne ob 10. uri 30 minut dopoldne.

14. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über das Gesuch der Gemeinde und des Ortschaftsrathes in Dobrova um Verlängerung der Ferien.
15. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses betreffend die Subvention für den Schulhausbau zu heil. Dreifaltigkeit im Bezirke Loitsch.
16. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über das Gesuch der Gemeinde Lajerbach um Einreihung der Lajerbacher Straße unter die Landesstraßen und um Subvention.
17. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses betreffend die Kosten für die Supplirung der in den fünfmonatlichen Curs an der k. k. Staatsgewerbeschule in Graz zu entsendenden Lehrer.
18. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über § 6 des Rechenschaftsberichtes «Communicationsmittel.»
19. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses wegen Kategorisirung der von Prelog über Domžale nach Rodice zur Reichsstraße führenden Gemeindefraße als Bezirksstraße.
20. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über die Petition der Gemeinde Töplitz um Ausführung einer Landesstraße durch den Badeort Töplitz.
21. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über das Einschreiten des Bezirksstrafenausschusses von Großlaschitz um Kategorisirung der Großlaschitz-Oblater Bezirksstraße als Landesstraße.

Beginn der Sitzung um 10 Uhr 30 Minuten Vormittag.

Deželni glavar:

Potrjujem sklepčnost slavne zbornice in otvarjam sejo. Gospoda tajnika naprosim, da prečita zapisnik zadnje seje.

1. Branje zapisnika IX. deželno-zborske seje dne 5. novembra 1889.**1. Lesung des Protokolls der IX. Landtags-Sitzung vom 5. November 1889.**

(Tajnik Pfeifer bere zapisnik IX. seje v slovenskem jeziku. — Secretär Pfeifer verliest das Protokoll der IX. Sitzung in slovenischer Sprache.)

Deželni glavar:

Želi k ravnokar prečitanemu zapisniku kdo besede? (Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ako ne želi nikdo besede, izrekam, da je zapisnik zadnje seje potrjen.

2. Naznanila deželno-zborskega predsedstva.**2. Mittheilungen des Landtagspräsidiums.****Deželni glavar:**

Naznaniti mi je, da mi je došlo pisanje gospoda poslanca Grasselli-ja, da je zaradi bolezni zadržan udeležiti se današnje seje.

Naznaniti mi je dalje, da izročim v imenu deželnega odbora prošnjo županstva v Novem Mestu za ustanovitev deželne bolnice v Novem Mestu za Dolensko.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Dalje izročam prošnjo c. kr. deželnega šolskega sveta tukaj, v katerej se prosi za ljudskega učitelja Janeza Debelaka za popolno pokojnino.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Klun izroča prošnjo:

Congregation der Mission des heil. Vincenz von Paul bittet um einen Geldbetrag für die Beforgung des Spitals-Seelsorgedienstes in Laibach.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec ces. svétnik Murnik izroča prošnjo glavnega odbora c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani za podporo za prirejitev kranjskega oddelka na kmetijski in gozdarski razstavi na Dunaji l. 1890.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Der Herr Abgeordnete Dr. Schaffer überreicht die Petition des Vereines des Elisabeth-Kinderhospitals in

Laibach um Bewilligung eines Beitrages zur Anschaffung der inneren Einrichtung des neuen Spitalsgebäudes.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Pfeifer izroča sledeči prošnji:

Županstvo v Krškem prosi podpore po toči poškodovanim prebivalcem.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Dr. Friedrich Prijschl, Advocat in Wels, bittet um Empfehlung seines Handbuchs für die Gemeinde-Vermittlungsämter: «Der österreichische Friedensrichter» an die Gemeinden des Landes.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Hribar izroča prošnjo Helene Čuk, učiteljske udove v Plešcih, za podaljšanje podpore za uzgojitev otrok.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Povše izroča prošnjo občine Jezica za hitro pomoč, da se po Savi poškodovane skarpe ob bregu v tej vasi popravijo.

Poslanec Povše:

Prosim, gospod deželni glavar, da slavni deželni zbor temu pritrdi, da se ta prošnja prebere.

Deželni glavar:

Gospoda tajnika naprosim, da prebere to prošnjo.

Tajnik Pfeifer

(bere — ličš):

«Veleslavni deželni zbor!

Najprvo se udano podpisano županstvo prav toplo zahvaljuje veleslavnemu deželnemu zboru, da je naši občini storil toliko dobroto, da je pri visoki c. kr. deželni vladi izprosil državne pomoči, da se je napravila skarpa ob našem bregu ter da je visoki zbor tudi izdatni znesek v to svrhu podelil.

Žalibog, so ponovljene letošnje povodnji koj pri početku skarpe, potem tikoma pod bregom vasi kar pod hišo Klemenovo in hišo Dovčevo, potem proti senožeti Bolkovi, skarpo deloma podrle, deloma izprale in kamenje in deloma do fašin poškodovale. Ker je največja nevarnost, da ponovljene hude vode ne predró skarpe pod vasjo, zato ponižno prosimo hitre pomoči, da se dosedaj še ne velike oškodbe skarp hitro zadelajo in s tem odstrani velika nevarnost.

Kakor vse kaže, bati se je, da bo voda vzela nov tok in da celo prišla s časom za skarpo speljano pod Tomačevem, zato bi bilo v veliko dobroto, da bi se skarpa pod Štozicami toliko zdaljšala, da bi bila zvezana s skarpo pod Tomačevem.

Tako bi bila skarpa res v veliko pomoč našim varem, ki so že toliko rodovitnega sveta izgubile in

ker je pri zadnji veliki vodi Sava tudi pod Stožicami pobrala fašine in kamen ter že rupo natrgala, razvideti more visoki deželni zbor naše razmere, ki nas silijo, da iščemo in prosimo pomoči ter upamo, da bo veleslavni deželni zbor tudi letos na našo prošnjo se milostno oziral.

Županstvo občine Ježica v Stožicah,
dné 2. novembra 1889.

Anton Bolko,
župan.»

Poslanec Povše:

Zapopadek te prošnje, visoki zbor, pač dokazuje, da sem kot poročevalec o marg. št. 5., § 3. letnega poročila po nalogu čestitega upravnega odseka tako poročal, kakor sem bil informiran in sem sam videl. To prosim visoki zbor in ob enem visokorodnega gospoda deželnega predsednika sprejeti blagovoljno na znanje.

Deželni glavar:

Predlagam, da se prošnja izroči upravnemu odseku.

Poslanec Povše:

Prosim besede! Ker je visoki zbor dne 30. oktobra t. l. k marg. št. 5., § 3. letnega poročila tudi sprejel posebno resolucijo, ki se je glasila na to, da se to vse oddá deželnemu odboru, predlagam, naj se prošnja naravnost deželnemu odboru izroči.

Deželni glavar:

Ali je kaj formalnega ugovora zoper ta nasvet? (Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker ni ugovora, izrekam, da je visoki zbor s tem sporazumljen in zadovoljen s tem, da se ta prošnja naravnost izroči deželnemu odboru v primerno rešitev.

Ravnokar se mi je naznanilo, da se je odsek za deželno zastavno banko, ki je bil v zadnji seji izvoljen, konstituiral in da se je izvolil načelnikom gospod poslanec Detela, namestnikom pa gospod poslanec ekszellenca baron Schwegel.

Prosim to na znanje vzeti.

Dalje mi je naznaniti, da se je med tem časom gospodom poslancem razdelila novo došla priloga, in sicer priloga 56., to je:

Poročilo deželnega odbora o prosnji občin Sv. Jošt, Horjul in Trata, da bi se občinski pot, ki se začinja pri okrajni cesti v Vrzdencu ter drži čez ozemlje navedenih občin, uvrstil med okrajne ceste. — Bericht des Landesauschusses über die Bitte der Gemeinden St. Jošt, Horjul und Trata wegen Einreichung des in Schönbrunn an die Bezirksstraße anbindenden, in seinem Verfolge das Gebiet der obigen Gemeinden durchziehenden Gemeinewege in die Kategorie der Bezirksstraßen.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Prestopimo k dnevnemu redu, in sicer k točki 3., to je:

3. Priloga 53. Poročilo deželnega odbora glede uravnave učiteljskih plač po javnih ljudskih šolah.

3. Beilage 53. Bericht des Landesauschusses betreffend die Regelung der Lehrergehälter an den öffentlichen Volksschulen.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-Ausschusse zugewiesen.)

4. Priloga 57. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži načrt zakona ob uredbi osebnih in službenih razmer k oboroženi moči spadajočih ljudsko-šolskih učiteljev na kakšni javni šoli z ozirom na njih dolžnost do djanskega vojaškega ali črnovojniškega službovanja.

4. Beilage 57. Bericht des Landesauschusses mit Vorlage des Gesetzesentwurfes betreffend die Regelung der Personal- und Dienstverhältnisse der der bewaffneten Macht angehörigen Lehrpersonen an einer öffentlichen Volksschule mit Bezug auf deren Verpflichtung zur activen Militär- oder Landsturm-dienstleistung.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

5. točka dnevnega reda je priloga 52., in prosim gospoda poročevalca, da prične razpravo.

5. Priloga 52. Poročilo finančnega odseka o proračunu deželne vinarske, sadjarske in poljedelske šole na Grmu za l. 1890 (k prilogi 17.).

5. Beilage 52. Bericht des Finanzausschusses über den Vorschlag der Landes-Wein-, Obst- und Ackerbauerschule in Stauden pro 1890 (zur Beilage 17.).

Poročevalec Višnikar:

Slavni zbor! V imenu upravnega odseka poročati mi je o proračunu deželne vinarske, sadjarske in poljedelske šole na Grmu za l. 1890., to je priloga 52. Ker proračun, katerega nam podaja deželni odbor v prilogi 17., ne ustreza glede svoje oblike sklepu visokega zbora z dne 16. decembra 1887, pre naredil se je ta proračun, kakor je razvideti iz priloge št. 52. Ločili so se namreč računšole in gospodarstva v smislu rečenega sklepa slavnega deželnega zbora. Zaradi boljše preglednosii pridejale so se

tudi številke proračuna za tekoče leto in dejanskega uspeha za leto 1888. Predno preidem k posameznim točkam tega proračuna, dovoljujem si nekoliko splošnih opazek. Da tudi letos proračun ni tako povoljen, kakor bi bilo želeli, krivo temu je, da je bil grad na Grmu, katerega je deželna kupila, poprej v jako slabem stanju in da je bil prostor okolo gradu prav za prav gmajna. Sedaj so tam lepi nasadi, grad je popravljen, do treh četrtink ponovljen. Trije deli strehe so popolnoma novi, okna so nova, posamezne šolske sobe, stanovanje učiteljev so popravljene, tlak v teh sobah, peči, vse to je novo, tudi lepo obzidje na vrtu; dalje se nahaja ob gradu mnogo nasadov, kakor je razvideti iz načrta, ki se je razdelil čestitim gospodom poslancem. Posestvo Grmsko, katero je arondirano in meri okroglo 94 oralov, stane 36.679 gold. 68 kr. z vinogradi vred, ki so se pozneje kupili. Kar je dežela pozneje za adaptacije izdala, znaša 17.564 gold., tako, da je koncem leta 1888. stalo vse posestvo 54.543 gold. 68 kr. Ako se uvažuje, da je država pripomogla z zneskom 25.000 gold., stane to posestvo koncem preteklega leta samo 31.243 gold. 68 kr. Ako bi se še to v poštev vzelo, kar se je do danes izdalo, se poprek lahko vzame, da stane vse skupaj danes deželo 35.000 gold. To ni veliko, ako se uvažuje, kako ugodno lego ima posestvo in da meri 94 oralov. Po teh splošnih opazkah preidem k proračunu.

V rubriki I. «Plače» stavile so se iste številke kakor prejšnje leto, to je plača za vodjo 1200 gold., za pristava 800 gold., za tretjega učitelja 600 gold.

II. «Osobne doklade in petletnice» znašajo, in sicer osobna doklada za vodjo 200 gold., tri petletnice 300 gold.

III. «Nagrade» (bere svote rubrike III., 1—7. — ließt die Summen aus der Rubrik III., 1—7).

IV. «Ustanove» znašajo 1200 gold. Tu bi omenil, da bi se pravilno pri ustanovah stavila tudi potrebščina za vzdrževanje učencev stipendistov in plačujočih in da bi se potem tudi med dohodke ustavila primerna svota, potem bi bilo razvideti, koliko stane vzdrževanje in koliko se je skupno za učence prihranilo.

V. «Vzdrževanje poslopij in poprave» 1000 gold. V tej točki je nastavljen deželni odbor 2500 gold. gledé šole in gospodarstva. Ta številka se je torej spremenila, in sicer se je vzelo, da bode letos pri šoli potrebna poprava strehe na južnem traktu, potem naprava tlaka v šolski obednici in še nekaterih oken v novi spalnici in da bode to stalo okroglo 1000 gold.

Pod B. «Gospodarstvo» pa se je postavilo za vzdrževanje poslopij 2000 gold., in sicer za tlak v vinski kleti z opeko, za tlak v volovskem hlevu in v krmilnici, za streho nad kolovratom in na mlatilnici, za ometanje in pobeljenje gradu, za cvetličnik, predelanje svinjaka in posipanje potov pri nasadih. Troški teh naprav so se proračunili na 2000 gold. in so se postavili med troške za gospodarstvo. Pri rubriki V. moram omeniti, da je v proračunu za leto 1889. stavljen po pomoti znesek 2100 gold., kakor je bil pričetkoma v proračunu stavljen, da pa je visoki zbor v seji 29. septembra 1888 to svoto zvišal na 3000 gold.

VI. «Potni troški in dnevščine» znašajo za izlete učencev na druge gospodarske šole, zlasti v Maribor in Križevac 250 gold., mimo 200 gold. za tekoče leto.

VII. «Režijni troški» (bere svote rubrike VII. a. — ließt die Summen der Rubrik VII. a).

VIII. «Različni troški» za inserate, tiskovine, poštnino in knjigovezne troške postavil je deželni odbor 100 gold., finančni odsek pa je razdelil troške primerno na šolo in gospodarstvo in stavil v proračun za šolo 100 gold.

Skupna potrebščina za šolo znaša torej 6650 gold. mimo 8550 gold., proračunjenih za tekoče leto.

Pri zakladi imamo pod I. «Doneski»: 1.) državno subvencijo v znesku 2400 gold., 2.) državno subvencijo za učiteljski kurz 400 gold., 3.) donesek deželno-kulturnega zaklada 2400 gold.; in pod II. «Različni dohodki» imamo šolnino in druge slučajne dohodke 150 gold. V zadnji rubriki nahajamo kot dejanski uspeh za leto 1888. 773 gold. 79 kr. V tem znesku je zapopadena šolnina 150 gold. in 623 gold. 79 kr., ki so se prihranili pri kuhinji, in sicer ne samo za učence, ampak tudi za drugo osebje, kateremu se je dajala hrana.

Skupna zaklada znaša torej 5350 gold., in sicer znašajo redni dohodki 4950 gold. in izvanredni 400 gold. V primeri zaklade s skupno potrebščino v znesku 6650 gold., kaže se torej primanjkljaj 1300 gold.

Preidem torej k troškom gospodarstva, I. «Troški». Plačilo za opravnika 360 gold., za vrtnarja 360 gold., za vinogradnika — po 50 kr. na dan — 183 gold.

II. «Vzdrževanje poslopij». Za adaptiranje in poprave poslopij je ustavljenih 2000 gold. in za zavarovanje proti ognju 9 gold.

III. «Davki in doklade» znašajo 350 gold.

IV. «Režijni troški»: za nove nasade 450 gold., za tekoče gospodarske troške 2000 gold. To so troški za mezde poslov, katere proračunja vodstvo na 1000 gold., in troški za delavce in druge slučajnosti.

V. «Različni troški» znašajo, in sicer za inserate, tiskovine, poštnine itd. 100 gold., za nakup živine pa ni nastavljena nobena številka.

Kar se tiče zaklade, proračunjeni so skupni dohodki posestev na 3300 gold., to je za prirejilo, pri živini, za mleko in kar se poljskih pridelkov proda.

Leta 1888. se je dobilo 3165 gold. 06 kr., ker se je pa zdaj posestvo precej zboljšalo, računa se na višjo svoto. Skupna zaklada znaša 3300 gold., mimo 3250 gold. za tekoče leto in v primeri s skupno potrebščino 5962 gold. kaže se primanjkljaj 2662 gold. in prištevisi nepokrito potrebščino za šolo v znesku 1300 gold., zviša se primanjkljaj na 3962 gold. Za tekoče leto proračunjeni primanjkljaj znaša 4178 gold. in ne 3278 gold., kakor je tiskano v prilogi 52., in sicer zaradi prej omenjene pomote v rubriki V. potrebščine za šolo. Letošnji proračun je za 216 gold. ugodnejši poleg lanskega, in v imenu odseka stavljam torej predlog:

«Slavni deželni zbor naj proračun za leto 1890. odobri.»

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

6. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu deželnega posojilnega zaklada za l. 1888. (k prilogi 30.).

6. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Rechnungsabschluss des Landesanlehensfonds pro 1888 (zur Beilage 30.).

Poročevalec Gorup:

Slavni deželni zbor! V imenu finančnega odseka imam poročati o računskem sklepu deželnega posojilnega zaklada za leto 1888. Ker se niso plačila «unionbanke» leta 1888. do 25. decembra popolnoma dovršila, kakor je bilo omenjeno, je ves ta računski sklep le nekako provizoričen, in popolnoma se bode videlo šele koncem tega leta, koliko je unionbanka poplačala, ker so bila nekatera plačila dovršena šele 1. januarija in je zadnji saldo šele 9. januarija, tako, da je v računskem sklepu za leto 1888. v prihodkih nastavljenega za prejete zemljiško-odvezne obligacije in povračila obresti le 1,078.412 gold. 90 kr. in še drugih 10.000 gold., ki so tukaj imenovani: «Dotacija od unionbanke»; to pa ni dotacija, ampak predplačilo, katero je dala unionbanka.

Pri računu strokov ni nič posebnega omeniti.

Skupni dohodki znašajo 1,165.919 gold. 90 kr. Dotacija zemljiško-odveznega zaklada znaša 972.539 gold. 93 kr. Troški konvertovanja znašajo 51.426 gold. 70 $\frac{1}{2}$ kr. in prištevši zastanek koncem leta 1888. 1814 gold. 78 kr., vsega skupaj 53.241 gold. 48 $\frac{1}{2}$ kr., to je, kakor je že spredaj opaženo v prilogi deželnega odbora, saldo države 50.525 gold. 16 $\frac{1}{2}$ kr., in drugo so tiskarski in drugi mali troški. Potem so še 4% obresti od prejetih predplačil 429 gold. Prehajalni troški znašajo skupaj 77.500 gold. in obe rubriki skupaj 1,103.710 gold. 41 $\frac{1}{2}$ kr. Končni ostanek v gotovini znaša 60.024 gold. 26 $\frac{1}{2}$ kr. in glavna svota torej 1,143.919 gold. 90 kr.

Pri izkazu imovine so zastanki 22.000 gold.; 4% obveznice deželnega posojila 150.000 gold., končni ostanek v gotovini 60.024 gold. 26 $\frac{1}{2}$ kr., skupaj 232.024 gold. 26 $\frac{1}{2}$ kr.

Dolgovi znašajo: končni redni zastanki 1814 gold. 78 kr., končni prehajalni zastanki 18.000 gold.; skupna svota 4% obveznic deželnega posojila 4,000.000 gold.

Skupna svota vseh dolgov znaša 4,019.814 gold. 78 kr. in v primeri s skupno imovino z 232.024 gold. 26 $\frac{1}{2}$ kr., kaže se čisti dolg 3,787.790 gold. 51 $\frac{1}{2}$ kr. To pa in prav, ampak samo provizorična vpisava v knjigo. Prav za prav bi imelo biti, kakor deželno knjigovodstvo samo razjasnjuje, malo drugače, ker je Dunajska unionbanka mesto do najdlje 25. decembra 1888 prevzela vse obligacije posojilnega zaklada šele 1. januarija t. l. Predrugiči se pa faktično stanje posojilnega zaklada in je pristeti: pri aktivah: Zaloga pri unionbanki za 1,450.000 gold. obligacij po kurzu 95.50 — 1,384.750 gold. — zaloga obligacij v blagajnici 1,277.400 gold. po 95.50 — 1,219.917 gold. — skupaj torej 2,604.667 gold. Temu je pristeti imovina, izkazana v poročilu deželnega odbora z 232.024 gold.

26 $\frac{1}{2}$ kr., kar znaša skupaj 2,836.691 gold. 26 $\frac{1}{2}$ kr. Odbiti od tega zneska pa je kot pasivum kurzna diferenca pri obligacijah 150.000 gold., katere si je pridržala dežela, za 4 $\frac{1}{2}$ %, to je 6750 gold., kar znaša potem 2,829.941 gold. 26 $\frac{1}{2}$ kr. Ako se primerja ta aktiva s pasivo v znesku 4,019.814 gold. 78 kr., se kaže koncem leta 1888. čisti dolg dežele le v znesku 1,189.873 gold. 51 $\frac{1}{2}$ kr.

V imenu finančnega odseka predlagam, da se računski sklep deželnega posojilnega zaklada za l. 1888. odobri.

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

7. Ustno poročilo upravno-gospodarskega odseka o prošnji vasi Dobernice, Preska, Artmanja vas, Gorenja vas in Verbovc, da se pošlje tehnik v preiskovanje vzrokov ondotnim povodnjam.

7. Mündlicher Bericht des Verwaltungs- und volkswirtschaftlichen Ausschusses über die Petition der Ortschaften Döbernit, Preska, Hartmannsdorf, Oberdorf und Verbovc um Abordnung eines Technikers zur Erhebung der Ueberschwemmungsursachen.

Poročevalec Povše:

Visoki deželni zbor! Posestniki v vaseh Dobernice, Preska, Artmanja vas, Gorenja vas in Verbovc, in pa Korita pri Žuzemperku podali so prošnjo, v kateri navajajo, koliko imajo trpeti po periodičnih povodnjih. Vode, prihajajoče iz žrela na podnožji hriba, jim pokončavajo vse pridelke na njivah, katere štejejo med najboljše vsega zemljišča, deloma tudi poškodujejo zemljo, vsajeno žito, pa tudi okrajno cesto za več dni nemogoče storijo za komunikacijo. Ker je upravni odsek imel priliko, slišati poročilo o povoljnem uspehu preiskavanja ravno takih otlin, meni, da bi bilo umestno, ako nasvetuje visokemu zboru, naj naš deželni odbor poskuša po svojem hidrotehniku poizvedeti, ne bi bilo mogoče te vode po najkrajši poti in z malimi troški odpeljati in tako vedno preteči povodnji odpomoči.

Zato predlagam v imenu upravnega odseka:

Slavni deželni zbor naj sklene:

«Naroča se deželnemu odboru, da se v prošnji nevedeni vzroki povodnjim preiščejo in izdela načrt, po katerem bi se dalo temu odpomoči.»

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

8. Ustno poročilo upravno-gospodarskega odseka o prošnji podobčin Šent Vid in Lozice za brezplačno podelitev ameriških trtnih rezanic.

8. Mündlicher Bericht des Verwaltungs- und volkswirtschaftlichen Ausschusses über die Petition der Untergemeinden St. Veit und Lozice um unentgeltliche Ueberlassung amerikanischer Schnittreben.

Poročevalec Povše:

Slavni zbor! Tudi o tej prošnji bode mi mogoče v imenu upravnega odseka kratko poročati, kajti visoki zbor je že sprejel sklep, v katerem je naročil deželnemu odboru, da se pri razdelitvi ameriških trt ozira kolikor mogoče na vse prosilce Vipavske in Dolenjske. Toliko bolj je treba to prošnjo priporočati deželnemu odboru v primerno rešitev, ker vzlic temu, da se je visoki zbor že ponovljeno obrnil do visokega ministerstva s prošnjo, da bi visokoisto dovolilo brezplačno deliti ameriške trte našim osiromašenim vinogradnikom, ki so po trtni uši v toliko nadlogo prišli, ali jim vsaj ceno znižati, žalibog neuspešno. C. kr. okrajno glavarstvo je ravno te dni v Ljubljanskem uradnem listu razglasilo prodajanje ameriških trt in navaja, koliko jih bode na razpolaganje, pa cena ostaje vedno še tista, o kateri se je slavni deželni zbor že tolikokrat zrekel, da je primerno previsoka. Za izkoreninjene trte znaša 10 gold., za rezanice 6 gold.

Na podlagi navedenih razlogov predlaga finančni odsek:

Slavni deželni zbor naj sklene:

«Naroča se deželnemu odboru, da se pri razdelitvi ameriških trt primerno ozira na prošnjo podobčin Lozice in Št. Vid na Vipavskem.

Ob enem izreka deželni zbor svoje obžalovanje, da visoko ministerstvo vzlic prošnji deželnega zbora ostaje pri tako visoki ceni za trte ameriške.»

Poslanec dr. Vošnjak:

Deželni zbor se je s tem vprašanjem že večkrat bavil in vselej se je bilo med sklepi tudi naročilo deželnemu odboru, da prosi poljedelsko ministerstvo, da bi vender ceno za ameriške trte znatno znižalo in da bi jih revnim vinogradnikom dajalo tudi brezplačno. Tudi lani je bilo skleneno od visokega zbora, naj se naprosi poljedelsko ministerstvo, oddajati ameriške trte brezplačno ali vsaj po kolikor mogoče nizkej ceni. Deželni odbor je naprosil ministerstvo, naj ustreže temu sklepu.

Odgovor je došel od vlade, da se bode cena nekoliko znižala, pa ostala je še zmirom previsoka. Brezplačno pa vlada trt noče dajati, ker se boji, da bi lastniki vinogradov jih potem preobilo zahtevali in morda celo zametavali.

Mislím, da je taka bojazen neutemeljena. Nobeden vinogradnik ne bode več trt zahteval, kakor ima zemljišča pripravljena, da bi jih zasadil, in gotovo ne

bode trt zahteval, da bi jih potem zavrgel. Vsak vinogradnik ima veliko dela, da pripravlja in prekopava zemljo za nov vinograd, na katerem bode sadil ameriške trte, in vsak bode znal, koliko jih potrebuje, ter ne bo trt zahteval brez potrebe in ravnal z njimi potratno. Poljedelsko ministerstvo pa noče brezplačno dajati trt, kar kaže tudi letošnje poročilo deželnega odbora, v katerem je povedano, da država iz trtnice v Kostanjevici 72.000 rezanic ni mogla oddati od 172.000, ki jih je imela pripravljene. Blizu polovica jih je preostajala, in teh vlada sama v trtnici ni mogla porabiti. Ko bi jih bila dala posestnikom zastonj, bi bilo sedaj po Dolenjskem zasajenih že veliko več ameriških trt. Potem, ko je dotično okrajno glavarstvo videlo, da jih ne more za plačilo po 6 gold. oddati, bila je res cena na 3 gold. znižana, pa prepozno šele koncem marca in meseca aprila, ko ni več mogoče novega vinograda napraviti. Dela, to je rigolanje, vrše se jeseni in po zimi, ali pa pomladi. Država bi lahko pomagala mnogim vinogradnikom, ko bi bila dala v pravem času onih 72.000 trt zastonj. Kar se tiče trt, ki jih je dala za 6 gold., so jih mnogo naročili v Vipavskem okraji, pa žalibog so bile trte prav slabe; polovica jih ni odgnala in vsled tega jih noben vinogradnik ne bode hotel več kupovati, ker ga niso stale le 6 gold., ampak tiste, ki so gnale, 15—20 gold., silno visoka cena; ki niso bile ukoreninjene trte, ampak rezanice. Jaz se čudim trmoglavosti tistih organov, ki imajo odločilno besedo, da raje pusté trte segniti, nego da bi jih zastonj dali revnim vinogradnikom, in se strinjam popolnoma s predlogi upravnega odseka, da se graja tako postopanje. Kaj se je že govorilo o tej stvari v deželni komisiji in na Dunaji v državni komisiji, pa zaman. Upam, da morebiti ta sklep slavnega zbora vender kaj pomaga.

Poslanec Lavrenčič:

Ne bodem na drobno razkladal te stvari, ker je že gospod predgovornik dr. Vošnjak reč dobro razjasnil in povedal, kaj se je zgodilo z rezanicami v Kostanjeviški trtnici. Poudarjal bi le in obžaloval, da visoko poljedelsko ministerstvo še ni prišlo do prepričanja, da bi se brezplačno ali vsaj za majhno svoto dajale rezanice, posebno dandanes, ko je zraven trtne uši še nastala strupena rosa (*peronospera*), ki splošno pokončuje vinograde po vsej deželi, na Vipavskem in na Dolenjskem. Tudi jaz toplo priporočam, da bi slavni zbor na to delal, da bi visoka vlada dajala zastonj trte tem ubogim siromakom, ki so po peronosperi že tako težko poškodovani, da ne morejo na to misliti, kupiti si ameriških trt in še ne vedó, kako jim bode mogoče davke plačati, ako se ne bo na to gledalo, jim pomagati na kak drug način.

Poslanec Pfeifer:

K temu, kar so gospodje predgovorniki povedali, bi še par besed pristavil. Po mojem mnenji res ni dostojno, da država najrevnejšim posestnikom, katerim je nesreča vzela edini vir dohodkov, le po tako visoki ceni daje sredstva, da svoje opustošene vino-

grade v tisti stan spravljajo, da zopet kaj donasajo, in ni dostojno, da se ob troških najrevnejših ljudi obogatuje. Ako ima država radodarno roko takrat, kadar jude nesreča zadene, je opravičeno, da tudi ne pozabi revnih krščanskih vinogradnikov, ki so po nesreči zgubili vse svoje imetje.

Poročevalec Povše :

Gospodje zastopniki Dolenjskih in Vipavskih vinogradnih krajev so dovolj svoje stališče pojasnili, in v visokem deželnem zboru je bilo vprašanje trtne uši že obširno razpravljano. Za sedaj bi le pridejal, da je tudi v interesu državne uprave, da se vinogradi kolikor mogoče hitro zasadé, kajti od nič se ne morejo davki poberati (klici na levi: — Rufe (infs: Dobro! Dobro!) ako se pa vinogradniki hitro podpirajo, hitro zasadé novi vinogradi, ubornega brezupnega vinogradnika s tem podpiramo, da ne bode obupal. Kdor ni videl, kako se vinogradi obdelujejo, kako delajo in delajo vinogradniki in se poté v pomladanskem solnci, nima pojma, kaj se to pravi, in zato delajmo na to, da tem siromakom visoka vlada toliko pripomore, da jim potrebne sadike zastonj daje, vsaj bode imela te troške v obilni meri povrnene, kajti v malo letih bomo imeli zopet vinograde, ki bodo dajali visok davek.

Deželni glavar :

Prestopimo na glasovanje, in prosim gospode, ki prihrde predlogu upravnega odseka, naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Prostopimo k 9. točki dnevnega reda, to je:

9. Ustno poročilo upravnogospodarskega odseka o § 9., marg. št. 8. letnega poročila glede Holzapflove ustanove za gluhoneme.
9. Mündlicher Bericht des Verwaltungs- und volkswirtschaftlichen Ausschusses über § 9, Marg. Nr. 8 des Rechenschaftsberichtes betreffend die Holzapf'sche Taubstummenstiftung.

Poročevalec Kersnik :

Vprašanje Holzapflove ustanove vleče se že skozi 3, oziroma 4 zasedanja visokega zbora. Vsa zadeva leži takorekoč tako jasno pred nami, da mi nikakor ni treba ponavljati in reasimirati onih obširnih obravnav, ampak samo poudarjam, da se mi vidi stvar tako jasna, da tudi upravni odsek ni mogel drugače, nego postaviti se na stališče, katero je zavzemal visoki zbor gledé tega vprašanja, in ki je popolnem utemeljeno po njegovi misli tudi v pravnem vprašanji; kajti jedro vsega vprašanja Holzapflove ustanove leži le v tolmačenji Holzapflovega testamenta.

Tukaj bi moral, kakor se je že enkrat od strani visoke vlade v deželnem zboru poudarjalo, zadnjo besedo govoriti redni sodnik, toda v očigled na razmerje števila prebivalcev nasproti gluhonemim tega upravni odsek sedaj še ni mogel nasvetovati. On je edino le postavil se na stališče, katero je zavzemal visoki zbor ves čas, dokler je obravnaval to vprašanje in katero mu je narekvano iz nekega višjega humanitarnega ozira, kateri se ne sme in ne more oklepiti tesne besedne interpretacije.

Iz teh razlogov predlaga finančni odsek :

Slavni deželni zbor naj sklene :

«Letno poročilo deželnega odbora, in sicer ustanove § 9., marg. št. 8., jemlje se na znanje.

Ob enem pa se deželnemu odboru naroča, stopiti s c. kr. deželno vlado gledé Holzapflove ustanove vnovič v dogovor v smislu deželnozbornih sklepov iz XIV. seje dne 17. januarija 1888, oziroma XIV. seje 21. januarija 1887., in IV. seje dne 21. septembra 1888., ter poročati ob uspehu v prihodnjem zasedanji.»

Upravni odsek pa pri tem izrečno naglašá, naj bi se vse te obravnave vršile tudi z ozirom na akcijo, katero je pričela učna uprava letos gledé pouka gluhonemih in slepih otrok, oziroma na že obravnavano vladno predlogo št. 31.

Poslanec Pfeifer :

Prav obžalujem z človekoljubnega stališča, da se Holzapflove ustanova ne tolmači tako, kakor bi se morala z ozirom na blago voljo ustanovnika, ki je hotel pomagati nesrečnim gluhonemim. Naučno ministerstvo je tolmačilo to ustanovo takó, da je treba zidati zavod za gluhoneme, deželni zbor pa zavzema stališče, da bi se iz te ustanove že sedaj, ko še ni židan tak zavód, dajale podpore takemu zavodu, v katerem se domači gluhonemi vzgojujejo. Tak zavód se nahaja v Šmihelu pri Novem Mestu; če bi se temu zavodu naklonila primerna podpora iz Holzapflove ustanove za vsakega gluhonemega, ki se tam vzgoja, bi to gotovo ugajalo preblagemu namenu ustanovnika, in ustanovnik sam, če bi videl danes to človekoljubno postopanje, bi z veseljem to odobral.

Pri vsem je vendar glavna stvar, da se ubogim gluhonemim pomaga, to hoče deželni zbor tudi doseči s svojimi predlogi, katerim tudi jaz dobre volje pristopim.

Ako se torej pomisli, kako blagodušno je skrbel ustanovnik za en del človeštva, kateri je posebnega pomilovanja vreden, in da se blagi ustanovnik gotovo ni nadejal, da se bode njegova volja tako tesnosrčno tolmačila, dozdeva se mi prava ironija, da ne rečem, da se hoče naučno ministerstvo norčevati, če iz bogate ustanove enkrat za vselej privoli bornih 200 gold. podpore Šmihelskemu zavodu.

Če naučno ministerstvo dostavlja pri tej dovolitvi, da je ta dovolitev «brez prejudica», je ta dostavek po mojem mnjenji nesmisel, ker menim, da, če se sme nasproti ustanovnikovi volji, kakor jo tesnosrčno ministerstvo tolmači, dovoliti 200 gold., tudi ne more zadržka biti,

privoliti višjo svoto, na primer 5000 gold., in ako naučno ministerstvo misli, da bi se s tem žalila volja ustanovnikova, naj bi si pa tudi naučni minister pri dovoljenji višje svote tolažil svojo vest z nedolžnim pristavkom »brez prejudica«.

Sicer pa ta malenkostna svota — ki ne prihaja iz ministerskega žepa — zopet jasno kaže, kako naklonjen je naučni minister kranjski deželi, kateri je odpravil edino slovensko gimnazijo v Kranji.

Deželni predsednik baron Winkler:

Moram nasproti gospodu predgovorniku par besed spregovoriti, ker on očila naučnemu ministerstvu, da je neka ironija v tem, da visoko ministerstvo tolmači ustanovnikovo voljo drugače, kakor gospod predgovornik. Jaz mislim, da gospod naučni minister stoji na pravem stališči, ker se jasno glasi ustanovnikova volja, ki veleva: »naj se ustanovi zavod za gluhone«. Ako dosedaj se ni bilo mogoče, ustanoviti tak zavod, ker ni bilo zadosti denarja, in ako sedaj ministerstvo skrbi za to, da se dohodki ne izdado, in da se tako toliko kapitala nabere, da bode mogoče ustanoviti zavod za gluhone, mislim, da stoji naučno ministerstvo, kakor sem rekel, na pravem stališči.

Treba je skrbno gledati na to, da se nabere potrební kapital, potem se volja ustanovnikova izpolni, ne pa s tem, da bi se podpore delile vsako leto in se tako raztrošali dohodki. To ni opravičeno mnenje gospoda predgovornika, ki pravi, da ministerstvo nima prave naklonjenosti do dežele in da ne izpolnjuje volje ustanovnikove, ki je izrečena jasno v dotični listini.

Poročevalec Kersnik:

Jaz bi gledé izpeljav čestitega gospoda poslanca Pfeiferja omenil, da se je on postavil popolnoma na stališče, in razvijal iste nazore, kateri so bili merodajni v upravnem odseku. Gledé izpeljav čestitega gospoda vladnega zastopnika pa moram reči, da on stoji danes v nekakem nasprotji, sicer ne jasno izrečenem, pač pa tihem nasprotji s tem, kar je spregovoril v 14. seji dne 21. januarja 1887, ko je dejal, da ima popolno upanje in mnenje, da se bode sporazumljenje doseglo in da je tukaj tolmačiti voljo ustanovnika Holzapfla prav le iz tega človekoljubnega humanitarnega stališča. Jaz mislim, da, če bi pri visokem ministerstvu in pri visoki vladi še tisti nazori vladali, kakor so doneli iz ust čestitega gospoda zastopnika deželne vlade dne 21. januarja 1887., bi bilo danes Holzapflovo vprašanje že rešeno.

Sicer pa priporočam nasvet upravnega odseka.

Deželni glavar:

Bodemo glasovali. Prosim gospode poslance, ki se strinjajo z nasvetom upravnega odseka, naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

10. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji občine Črni Vrh gledé podpore za cestne namene (k prilogi 42.).

10. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses in Betreff der Bitte der Gemeinde Schwarzenberg um Gewährung einer Unterstützung für Straßenzwecke (zur Beilage 42.).

Berichterstatter Dr. Schaffer:

Bereits im Jahre 1888 hat sich die Gemeinde Schwarzenberg an den Landtag mit der Bitte gewendet um Gewährung einer Unterstützung für Straßenzwecke, beziehungsweise für die Wiederinstandsetzung der durch eingetretene Ueberschwemmungen beschädigten Gemeinewege, und der Landtag hat diese Petition dem Landesausschusse zur Erhebung und entsprechenden Berichterstattung abgetreten.

In Erfüllung dieses Auftrages ist nun der betreffende Bericht in der Beilage Nr. 42 erstattet worden, über welchen ich die bezüglichen Anträge des Finanzausschusses in dessen Namen zu stellen habe.

Wie aus dem Berichte hervorgeht, befindet sich die Gemeinde Schwarzenberg, im Nordosten des Bezirkes von Oberlaibach gelegen, und hinsichtlich ihrer Communicationen in äußerst misslichen Umständen, und zwar vermöge der coupirten Terraingestaltung und infolge des Umstandes, daß die vier zugehörigen Dörfer Schwarzenberg, Selo, Sednica und Smolnik keine geschlossene Ortschaften bilden, sondern den Charakter von Weibern an sich tragen. Die Communicationen in der Richtung nach Willichgraz führen nur durch Schluchten, sind fortwährenden Ueberschwemmungen ausgeföhrt, und die Wege sind infolge dessen mit der Zeit vollkommen unfahrbar geworden, so daß eine Reparatur derselben mit kleinen Mitteln nicht mehr möglich ist. Bei der gegebenen Sachlage, und soll die Abhilfe eine dauernde sein, ist es unbedingt nothwendig, daß zu einer durchgreifenden Correctur der bezüglichen Straßen geschritten werde. Zur Vornahme solcher Arbeiten sind technische Detailerhebungen und die Ausfertigung eines diesbezüglichen technischen Operates nothwendig, soll nicht alles Geld hinausgeworfen werden. Die Kosten hiefür können nicht allein auf Rechnung der Gemeinde gesetzt werden, sondern es wird nach Ansicht des Finanzausschusses zweckmäßig sein, einen Beitrag aus Landesmitteln zu leisten, wie dies in anderen Fällen geschieht. Was die Durchführung dieser Angelegenheit anbelangt, so würde sie im Sinne des § 26 des neuen Straßengesetzes vom 28. Juli d. J. unter Intervention des Bezirksstraßenausschusses von Oberlaibach zu erfolgen haben. Heute handelt es sich noch nicht um die Kosten der Correctionsarbeiten, sondern nur darum, daß ein Beitrag aus Landesmitteln zur Verfassung des betreffenden Projectes geleistet werde.

Im Namen des Finanzausschusses stelle ich folgenden Antrag:

Der hohe Landtag wolle beschließen:

«Zum Zwecke der Vornahme der nothwendigen technischen Detailerhebungen durch einen Sachverständigen und Ausfertigung eines diesbezüglichen technischen Operates für die vollständige Reparatur, beziehungsweise theilweise Neu-

herstellung der von Schwarzenberg an die Oberlaibach=Billlichgrazer, beziehungsweise Waitisch=Dobrova=Billlichgrazer Bezirksstraße führenden Gemeindefeige wird dem Landesauschusse ein Betrag von 250 fl. aus dem Landesfonde für das Jahr 1890 zur Verfügung gestellt.»

Deželni glavar:

Želi k tem predlogom finančnega odseka kdo besede?

Poslanec Povše:

Prosim besede

Deželni glavar:

Gospod poslanec Povše se je oglasil za besedo.

Poslanec Povše:

Slavni zbor naj mi blagovoli dovoliti, da kot zastopnik teh krajev prosim slavno zbornico z nekaterimi utemeljujočimi razlogi, da usliši to prošnjo. Črni Vrh ima jako raztresena selišča, katerih prebivalci imajo vsi po silno revnih goratih potih hoditi, oziroma voziti, dokler pridejo v dolino, oziroma sotesko, po kateri vodi silno revna pot ob potoku Božni polagoma nadalje do Polhovega Gradca; a tudi od tod imajo še precejšno daljno pot do glavnega mesta, kjer morejo svoje itak pičle pridelke spečati v denar. Nekdaj so ondotni prebivalci zvrševali obširno domačo obrtnijo, to je platnarijo, katera jim je bila v veliko pomoč. A sedaj je moloh, to je velike tovarne, uničil našo domačo obrtnijo, platnarijo, in ondotni prebivalci morali so se lotiti obdelovanja hribske zemlje, ki jim je edini vir obstanka. Kaj se more in s kolikim trudom pridelavati na taki zemlji, je pač znano, in če pomislim, da morajo te pičle pridelke z velikimi žrtvami po grozno zapuščenih potih in po dolgi vožnji privedi do trga v Ljubljano, razvideti in priznati mora to slavna zbornica, kako težak boj za obstanek bijejo ti prebivalci. Ni čuda, kako se zadolžujejo ondotna posestva, kako nekdanje stalno prebivalstvo išče drugod kruha, ker nima več pomoči po domači platnariji. Dandanes, ko vežejo železne ceste daljne kraje, je za take hribske oddaljene pokrajine, ki poleg tega tudi dobrih cest nimajo, obstanek kaj težaven, ker dokaj odpada za vožnjo pridelka do glavnih trgov. Ako hočemo, da se tej gorati pokrajini odpomore in omogoči, da bode ondotno prebivalstvo moglo obstati doma, ne preostaje drugega, kakor da se ji pripomore, da dobi dobre ceste. Zatorej prosim, da slavna zbornica blagovoli uslišati prošnjo Črnovrhske občine in sprejeti nasvet finančnega odseka.

Deželni glavar:

Želi še kdo besede k nasvetu finančnega odseka? (Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Gospod poročevalec? Tudi ne; torej predemno na glasovanje in prosim gospode poslance, kateri pri-trde predlogu finančnega odseka, naj blagovolé ustati. (Obvelja. — Angenommen.)

Preidemo k 11. točki dnevnega reda, to je:

11. Ustno poročilo finančnega odseka o cesti čez Lužarje (k prilogi 48.).

11. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses in An-gelegenheit der Lužarje=Bergstraße (zur Bei-lage 48).

Poročevalec Višnikar:

Slavni deželni zbor! Poročati mi je v imenu finančnega odseka o zadevi ceste čez Lužarje, priloga 48. Kakor je razvideti iz te priloge, bil je položaj ceste čez Lužarje že večkrat razpravljan v tej visoki zbornici. Že 10. januarja 1882 je deželni zbor, uva-žujoč važnost te ceste za promet, obljubil podporo 3000 gold., ako se cesta preloži, in visoki zbor je potem s sklepom dne 9. oktobra 1884 privolil to pod-poro. Dne 9. oktobra 1888 pa je ukrenil, da se zaradi preložitve te ceste vrši ogled na lici mesta tekom le-tošnjega leta. To se je zgodilo dne 22. avgusta tega leta, in biliso pri komisiji čestiti gospod deželni gla-var, trije gospodje deželni poslanci, zvedenci in zastop-niki dotičnih občin. Pregledala sta se načrta gospoda Kosler-ja in gospoda Schaute, in komisija odločila se je za prvi načrt, ker je cenejši in proga krajša. Po drugem načrtu bi bila proga 4600 m dolga, po prvem le 4000 m, torej krajša za 600 m. Troški proračunili so se na 10.900 gold. Ker Velikolaški okraj sedaj še nima nikakega denarja za to zgradbo in mu je ob-ljubljena le podpora 3000 gold., imel bi še pokriti 7900 gold. Ker pa ima ta okraj veliko troškov za vzdrževanje cest in bi bila potrebna za pokritje tega primanjkljaja 55% priklada, pridružil se je finančni odsek nasvetu deželnega odbora, da se zviša obljub-ljena podpora 3000 gold. na 4000 gold. in dovoli brezobrestno posojilo 4000 gold., katero je vrniti v štirih enakih letnih obrokih. Pri tej priliki omenil bi še drugo cesto, ki se je tisti dan pregledala, to je Fabriška cesta, ki je najkrajša zveza ceste pri Ra-čici s Karlovice. Ta cesta je skorej popolnoma ravna ali en del pri Kneji v dolžini okolu 300 m je popol-noma zapuščen, da je promet ustavljen, kakor da bi bila pot s plankami zabita. Kakor razvidite iz let-nega poročila z leta 1873. so občina Lužarje in ne-katere druge že takrat prosile, naj se uvrsti ta cesta med okrajne ceste. To kaže, da tamošnji prebivalci vsi pokladajo precejšno važnost na to cesto. Nismo se mogli dovolj prečuditi, da se tako zanemarjena pušča vsled nevrednih lokalnih preprirov. Vsled naro-čila finančnega odseka opozarjam deželni odbor, da skrbi za to, da se ta cesta popravi, ker se je že uradno konstatovalo, v kakem slabem stanji se nahaja in ni treba za to več daljnih poizvedeb. V drugem se sklicujem na poročilo deželnega odbora ter stavim v imenu finančnega odseka predlog:

Slavni deželni zbor naj sklene:

«Okrajnemu cestnemu odboru Velikolaškemu po-viša se podpora 3000 gold., dovoljena z deželno-zborskim sklepom z dné 9. oktobra 1884. l. za uže

l. 1885. dovoljeno preložitev ceste čez Lužarje na 4000 gold., ter se mu v isti namen dovoljuje iz deželnega zaklada neobrestno posojilo v znesku 4000 gold., katero je vrniti v štirih enakih letnih obrokih, z letom 1891. pričensi.

Podporo in posojilo je izplačati v razmeri, v kateri bode delo preložitve ceste napredovalo. Cestni odbor je zavezan, predložiti nadrobni načrt o preložitvi imenovane ceste s proračunom ter izkazati pokritje troškov.»

Poslanec Pakiž:

Veslavni deželni zbor! Pričakujen, da bode visoki deželni zbor predlog finančnega odseka soglasno sprejel. Ob enem bi imel toplo priporočati Velikolaški okraj, oziroma davkoplachevalce, kajti omenjeni okraj je silno obložen z mnogobrojnimi cestami po hribovji, katere je treba vsako leto mnogokrat popravljati vsled velikih nalivov, po katerih so ceste popolnoma uničene.

Finančni odsek je res lep znesek privolil za cesto čez Lužarje, ali priporočal bi vendar le, če bi bilo mogoče to svoto ob svojem času poviksati ali pa vsaj dovoliti, da bi se posojeni znesek 4000 gold. bolj polagoma izterjeval. Ker ima Velikolaški okraj dosedaj že veliko okrajnih cest, bi bilo želeti, da bi se v vrsto okrajnih cest uvrstila tudi tako imenovana Fabriška cesta, katere je gospod poročevalec poprej omenil. Ta cesta služi v zvezo več ko polovico sodnega okraja Velikolaškega, pa tudi sosednim sodnim okrajem, namreč Žuzemperškemu in Ložkemu okraju. Sedanja občinska cesta, ali prav za prav en del je vsled tamošnjih županskih preprirov žalibog nepopravljen ostal in je sedaj nerabljev. Toplo bi priporočal slavnemu zboru, da bi deželnemu odboru naročil, dovoliti kako primerno podporo, kadar bi se ta cesta popravljala.

Sicer pa prosim visoki zbor, naj sprejme predlog finančnega odseka.

Deželni glavar:

Jaz imam napraviti malo opazko, ker sem cesto čez Lužarje in tudi tako imenovano Fabriško cesto sam pregledal. Ako se Fabriška cesta, ki je bila prej okrajna in je sedaj občinska cesta, popravi, potem se pride po ravnem iz Lasič do Lužarskega klanca. Podpore zato od strani deželnega odbora ne bode treba, ker je privoljena podpora od strani okrajnega cestnega odbora in je le malomarnost dotičnih županov kriva, da tist kratek del ne popravijo. V obče pa priporočam nasvet finančnega odseka, ker se s tem na pomoč pride cestnemu odboru, ki ima veliko težav z ozirom na svoj mali davek.

Sedaj glasujmo o predlogu finančnega odseka in prosim tiste gospode, ki pritrde temu predlogu, naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Točka 12. dnevnega reda ni se bila rešena v finančnem odseku in pride torej na vrsto šele v prihodnji seji.

Preidemo torej k točki 13., to je:

13. Ustno poročilo finančnega odseka, kako je preskrbeti za gradnjo lokalne železnice „Ljubljana-Kamnik“ dovoljeni donesek (k prilogi 55.).

13. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses betreffend die Beschaffung des für den Bau der Localbahn „Laibach-Stein“ bewilligten Betrages (zur Beilage 55).

Poročevalec Šuklje:

Nasveti, katere stavljam slavnemu zboru v imenu finančnega odseka, so prav za prav le posledice dveh poprejšnih sklepov deželnega zbora. Leta 1886. v seji 16. januarija bil je namreč deželni zbor kranjski sklenil, da zagotavlja za zgradbo lokalnih železnic v Kamnik znesek 50.000 gold. za nakup glavinskih delnic pod posebnimi uveti in dve leti kasneje, l. 1888. v seji 20. oktobra sklenil je, da pridene se znesek 20.000 gold. Vsega skupaj je torej dežela obljubila za zgradbo te železnice 70.000 gold., za katere bi bilo nakupiti glavinskih delnic. Oni uveti, oni pogoji, na katere se je v prvi vrsti ozirati bilo, so, da glavinske delnice, ki jih prevzame dežela, uživajo tiste pravice, kakor one, s katerimi bode država podpirala zgradbo te železnice, in glavinske delnice dotične delničarske družbe; drugič, da je vplačati ta znesek v dveh letnih zneskih, in sicer v istih letnih obrokih, katerih se bode posluževala država za vplačevanje svojih glavinskih delnic, in tretjič se je bilo sklenilo, da se prične šele tedaj s plačevanjem prvega obroka, kadar bode železnica že dodelana in prometu izročena.

To so bili prejšnji sklepi deželnega zbora in videti je, da v prihodnem letu, tekom leta 1890. bodo že vresničeni vsi oni pogoji, pod katerimi smo leta 1886. in 1888. bili storili to obljubo, namreč delo je tolikanj napredovalo, da smemo računati na to, da bode železnica brzkone že leta 1890. v istini dodelana in prometu izročena. Vrsil se je politični obhod proge, vrsile so se obravnave gledé razlastitve in komisija za postavo.

Kakor se sliši, utegne koncem leta 1890. že dodelana biti ta proga, in tedaj bode deželi šlo za to, da reši svojo obljubo.

Nasveti finančnega odseka morajo se torej ozirati na te razmere, in skrbeti bode deželi za pokritje tega izrednega troška. 35.000 gold. bode znašal prvi obrok za leto 1890. in ravno toliko drugi obrok za leto 1891. Trošek je izreden, dal bi se pokriti tudi potom kake kreditne operacije, ali finančni odsek ozi-
rajoč se na položaj deželnega zaklada in njegov proračun za leto 1890. mislil je, da se bode ta izredni trošek 70.000 gold., ki se razdeli na dva letna roka, lahko tudi plačal iz tekočih dohodkov, in vsled tega stavlja finančni odsek predlog:

Slavni deželni zbor naj sklene:

«Z ozirom na deželnozborska sklepa z dne 16. januarija 1886 in 20. januarija 1888 ter pod tam

navedenimi uveti, dovoljuje se za nakup glavinskih delnic za lokalno železnico «Ljubljana-Kamnik» za l. 1890. in 1891. po 35.000 gold. iz deželnega zaklada.»
(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

14. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji občine in krajevnega šolskega sveta na Dobrovi za podaljšanje in preložitve počitnic.
14. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über das Gesuch der Gemeinde und des Ortschulrathes in Dobrova um Verlängerung und Verlegung der Ferien.

Poročevalec dr. Vošnjak:

Občinski zastop in krajni šolski svet na Dobrovi pri Ljubljani prosita: 1.) da se glavne počitnice, odločene za ljudske šole po deželi in sedaj le na šest tednov odmerjene, zopet na dva meseca določijo in podaljšajo, in 2.) da se imajo te počitnice za ljudsko dvorazredno šolo na Dobrovi vsrčiti med časom od dne 1. septembra pa do dne 31. oktobra vsakega leta.

Z določevanjem počitnic se v prvi vrsti šolsko oblastvo peča, pa ker je prošnja došla slavnemu zboru, se moramo toliko z njo baviti, da jo rešimo. Meritorno rešiti je seveda deželni zbor ne more, ker to pristaja le deželnemu šolskemu svetu. Le čudno je, da se s tako prošnjo občina obrača do deželnega zbora. V sedanjem času, ko prihajajo občine z mnogimi prošnjami za podporo, je to pač znamenje, da mora ta občina še v dobrem položaji biti, da nima drugih bolečin, nego uredenje šolskih počitnic. Prošnja sama ob sebi se mi zdi opravičena, da bi se namreč počitnice preložile na drug čas; kar se pa tega tiče, da bi se podaljšale na dva meseca, mislim, da to ne bi bilo umestno, ker so povsod drugod tudi le šest-tedenske.

Ker deželni zbor ni kompetenten o tej stvari sklepati, nasvetuje upravni odsek:

Slavni deželni zbor naj sklene:

«Prošnja se izroča deželnemu odboru, da jo odda c. kr. deželnemu šolskemu svetu.»

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

15. Ustno poročilo finančnega odseka o podpori za zgradbo šole pri Sv. Trojici v Logaškem okraju.
15. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses betreffend die Subvention für den Schulhausbau zu heil. Dreifaltigkeit im Bezirke Voitsch.

Poročevalec dr. Vošnjak:

Deželni šolski svet je že potem, ko je deželni zbor sklenil podpore za zgradbe ljudskih šol, poslal deželnemu odboru prošnjo, naj bi se tudi za šolsko

zgradbo pri sv. Trojici blizu Cerknice dovolila podpora. Sv. Trojica je fara, ki spada deloma pod Cerknisko, deloma pod Ložko občino. Tam je sedaj šola za silo, katero vzdržuje tamošnji gospod župnik v lastni hiši. Sv. Trojica plačuje 860 gold. direktnega davka, šolskih otrok pa je 100—120. Pravijo sicer, da jih je 160, kar pa se ni dognano, ker se ne vé, katere vasi bodo spadale v ta šolski okraj. Ugovarjale so namreč nekatere vasi, ki so vsolane v Cerknico in ki bi odslej pripadale k soli pri Sv. Trojici. Po sklepu okrajnega šolskega sveta v Logatcu in ukazu okrajnega glavarstva je izdelal c. kr. inženêr v Logatcu načrt in zračunil, ako se zida dvarazredna šola, da bi stalo šolsko poslopje 10.415 gold. Šola bi bila res lepo poslopje, skorej mala palača za tako vas v gorah, kjer imajo le lesene hiše, dosedaj je pa še za redno obiskovanje enorazrednice komaj dovolj otrók. Gospod inženêr s svojim načrtom pa hoče poslopje za trirazredno šolo zidati, torej skrbi za dva razreda in dve generaciji naprej.

Kako bi občina te troške pokrila? 860 gold. ima dohodkov in ko bi si naložila vsako leto 100% doklado, ne bi kmalu došla do stavbenega fonda. Sedaj nima nobene naklade, za l. 1890., pa je sklenila pobirati 20% doklado, in to bode znašalo 170 gold., kar nasproti troškom še v poštev ni jemati. Deželni zbor je pa že sklenil, opozarjati deželni šolski svet, naj na to dela, da bi gospodje inženêrji ne delali takih načrtov za šole, po katerih občine zabredejo v strašne troške, katerih ne morejo poplačati, tudi če dobojo velike podpore. Ko bi v tem slučaju dežela dala 10—15% podpore, bi občina še vedno nad 8000 gold. plačati morala, kar bi bilo mogoče v 30—40 letih. Za zgradbo te šole manjka torej vsaka podlaga, dokler ne bode nov, tako revni občini primeren načrt izdelan in zaradi tega finančni odsek za leto 1890. ne more nasvetovati nobene podpore, ker ni misliti, da se bode s zgradbo že to leto pričelo. Prej ne morejo zidati, dokler nimajo vsaj najmanj par tisoč goldinarjev fonda. S tem pa ni rečeno, da občina ne bi ob svojem času dobila podpore, ampak dobila jo bode takrat, ko bodo pogoji za zidanje šole zvršeni.

Finančni odsek torej nasvetuje:

Slavni deželni zbor naj sklene:

«Prošnja se izroči deželnemu odboru, da jo vrne c. kr. deželnemu šolskemu svetu z ozirom na sklep deželnega zbora gledé šolskih stavb.»

Poslanec Stegnar:

Predlog finančnega odseka se mi zdi nekako premalo določen. Sicer se sklicuje na to, da bi deželni šolski svet ozir jemal na dotični sklep deželnozborski, po katerem se ima varčno postopati pri ustanovah ljudskih šol. Ako vzamem v poštev predlog in razjasnilo gospoda poročevalca, tedaj moram res pritrditi, da je zahteva dotične občine, oziroma c. kr. okrajnega šolskega sveta, pretirana.

Jaz poznam ondotne krajne razmere, in jako sem se čudil, ko je gospod poročevalec kazal podobo, iz

katere je videti, kako veliko poslopje se ima staviti pri Sv. Trojici in posvetiti omiki ondotnega siromašnega ljudstva. Kdor tisti kraj pozna, mora se čuditi tej nameri. Dosedaj toliko časa ni bilo silne potrebe, da bi se tam nova šola ustanovila; toliko let imamo že novo šolsko postavo, pa šele sedaj se delajo priprave, tam šolo graditi. Usojam se vprašati, kakošno pa bode šolsko obiskovanje? Tam niso druga, nego gozdna, slaba občinska pota, po katerih v zimskem času mladina v šolo hoditi ne more. Jako tudi dvomim, da bode skozi vse leto hodilo v šolo 120 otrok; morebiti komaj 50 ali nekaj več, in to bi bilo jako veliko. Tudi tekom prihodnjih deset let se ondotno prebivalstvo ne bode tako pomnožilo in število otrok toliko narastlo, da bi bilo že sedaj opravičeno misliti na obsirnejšo zgradbo. Jaz mislim, da bi se moralo slavnemu c. kr. deželnemu šolskemu svétu dati naročilo, da se ima tam ustanoviti šola le kot enorazrednica in da naj se skozi veliko let nespremenjenim razmeram ondotne občine primeren načrt sestavi. Gradi naj se tam enorazredna šola z najskromnišimi sredstvi, katere more zmagati ondotna občina s pomočjo deželne podpore.

Nasvetoval bi torej, da visoki zbor ta sklep precizuje s tem, da se pri ustanovitvi šole misli le na enorazredno ljudsko šolo, ki naj se s kolikor možno nizkimi troški napravi.

Deželni glavar:

Želi se kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker se odreka tudi gospod poročevalec besedi, bomo glasovali o predlogu finančnega odseka in prosim tiste gospode poslance, ki pritrde nasvetu, katerega stavlja gospod poročevalec, naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Preidemo k 16. točki dnevnega reda, to je:

16. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji občine Loški Potok za uvrstitev Loškopotoške ceste med deželne ceste in za podporo.

16. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über das Gesuch der Gemeinde Lasserbach um Einreihung der Lasserbacher Straße unter die Landesstraßen und um Subvention.

Poročevalec Višnikar:

Slavni zbor! V imenu finančnega odseka poročati mi je o prošnji občine Loški Potok, da se sprejme cesta od Loške do Kočevske meje med deželne ceste in dovoli za vzdržanje te ceste za leto 1890. podpora 1000 gold. V prošnji se navaja, da se je vsled novega cestnega zakona sprejelo 13 prog med deželne

ceste, ki imajo manjšo važnost, kakor proga iz Loske meje skozi Loški Potok do Kočevske meje, da je torej opravičeno po § 2. cestnega zakona, da se sprejme ta cesta med deželne ceste. Dalje se navaja, koliko se vozi po tej cesti, da pride na dan po 200 voz, ki dovažajo žaganice in drugo lesnino od štirih parnih žag, da so vozniki večinoma iz drugih krajev, da Loškopotočani dovažajo le kolje iz gozdov do žag, in da torej pride cesta več na korist drugim občinam, kakor domačim. Vzdržanje cest je jako drago, kajti morajo se 3—4 krat na leto posipati, kar prizadeva mnogo troškov, cest pa imajo toliko vzdržavati, da pride na 1 gold. davka okolu 5 m ceste. Prošijo torej, da se jim za prihodnje leto dá podpora 1000 gold.

Kakor bi za svojo osebo želel, da bi se tej prošnji ustreglo, moram vendar tukaj zastopati nazore finančnega odseka, kateri meni, da se ta cesta, ki nima prave zveze s sedanjo deželno cesto, ki vodi čez Bloke, in torej ne veže več okrajn, ne more po § 2. cestnega zakona uvrstiti med deželne ceste. kajti § 2. tega zakona se glasi

(bere — liešt):

«Deželne ceste so tiste, katere se zaradi posebne svoje važnosti za promet dežele ali večjih deželnih pokrajin in z ozirom na dragost njih napravljanja in njih vzdrževanja razglasé za take po deželnem zakonu. (§ 2.)»

Pač pa je finančni odsek uvaževal, da je vzdržavanje te ceste silno drago in sklenil predlagati, da se dovoli deželnemu odboru kredit 500 gold., da se dá po potrebi Loškopotoški občini primerna podpora. Opozarjal je pa v drugi vrsti na določitev § 21. novega cestnega zakona, kateri se glasi

(bere — liešt):

«Od posameznih občinskih oddelkov in od posameznih posestnikov, od obrtnih, rudarskih in trgovinskih podjetij in drugih posamnih (fizičnih) in jurističnih oseb, ki ceste katerekoli vrste, poti, mostovi in brvi, na katerih ni nobene mitnice, rabijo navadno v večji meri, smejo se po razmeri porabe zahtevati doneski za njih vzdrževanje.

Donesek se določi po dogovoru, in če pri okrajnih ali občinskih cestah in občinskih poteh ne pride do tega, določiti mora deželni odbor visokost doneska po razmeri večje porabe (§ 24.).

Ako se pri deželnih cestah ne doseže tak dogovor, razsodi o visokosti doneska deželna vlada, zaslišavši prej deželni odbor.

Pri strankah, ki donasajo za vzdrževanje dotičnih cest že vsled obstoječega sklada, ozirati se je na te doneske pri določitvi izrednega cestnega doneska.»

Ako se v Loškem Potoku postopa po določilu tega paragrafa, se bode dalo morda pomagati občini, ako se pritegnejo posestniki in lastniki parnih žag, ki v resnici cesto najbolj rabijo, da po tej razmeri donasajo za vzdrževanja. Finančni odsek je mnenja, naj deželni odbor dá poizvedovati po cestnem odboru in na drug primeren način, v koliki meri ti podvzetniki cesto rabijo. Podpora pa naj bi se v prvi vrsti po-

rabila za dovažanje gramozna in odvažanje cestnega blata, katera dela imajo po § 14. cestnega zakona opravljati občine. Sicer bi ta podpora tudi drugim občinam v korist prišla. Kolikor vem iz prepričanja, se ravno v tej stvari silno malo stori, ceste se ne osnažujejo, blato se ne odvažajo, kar je vendar silne važnosti.

V imenu finančnega odseka stavljam sledeči nasvet:

Slavni deželni zbor naj sklene:

«1.) Prošnji občine Loški Potok, da se okrajna cesta od Loške do Kočevske meje v Loškem Potoku uvrsti med deželne ceste, se ne ustreže;

2.) deželnemu odboru se dovoljuje kredit v znesku do 500 gold. iz deželnega zaklada, kateri se sme porabiti v podporo občini Loški Potok za vzdrževanje nje odkazane okrajne ceste.»

Poslanec Pakiž:

Jaz bi si izprosil besedo, da priporočam, naj se prvi predlog finančnega odseka spremeni v toliko, da se med deželne ceste uvrsti cestna proga od Loške deželne ceste, t. j. od Podvelkegavrha do Travnika.

Kar se pa tiče drugega predloga, bi ga jaz prav toplo priporočal visokemu zboru.

Poročevalec Višnikar:

Jaz bi za svojo osebo tudi želel, da bi se ta predlog sprejel, ali tukaj moram nasvetovati vendarle, da se predlog finančnega odseka sprejme. V finančnem odseku se je ravno na § 2. cestnega zakona sklicevalo in dejalo, da cesta ni taka, da bi se smela sprejeti med deželne ceste. Predlog se tudi zaradi tega ne more sprejeti, ker bi bilo v to treba deželnega zakona.

Deželni glavar:

Ker o predlogu gospoda poslanca Pakiža ni mogoče glasovati, ostaje samo glasovanje o predlogih finančnega odseka, in prosim gospode poslance, ki se strinjajo s temi predlogi, naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

17. Ustno poročilo finančnega odseka o troških za nadomestovanje učiteljev, kateri bodo obiskali petmesečni tečaj na c. kr. državni obrtni šoli v Gradcu.

17. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses betreffend die Kosten für die Supplirung der in den fünfmonatlichen Kurs an der k. k. Staatsgewerbeschule zu Graz zu entsendenden Lehrer.

Poročevalec ces. svétnik Murnik:

Slavni zbor! Finančni odsek se je posvetoval o dopisu c. kr. deželne vlade in c. kr. deželnega solskega svéta, zadevajoč troške za nadomestovanje onih

učiteljev, ki bodo šli v petmesečni tečaj v c. kr. državno obrtno šolo v Gradcu, da se izurijo za učitelje na obrtni nadaljevalni šoli. Dopis c. kr. deželne vlade naslanja se na razpis prevzvišenega gospoda ministra za uk in bogočastje z dne 3. aprila 1889., št. 3106, kateri se v glavnih točkah glasi takó

(bere — liešt):

«Šesttedenski tečaji ob počitnicah, kakor so bili do zdaj napravljeni na državnih obrtnih šolah za učitelje obrtnih nadaljevanih sol, navzlic temu, da je združenih mnogo in zamotanih strok in navzlic kratki dobi, ki je bila pouku odmerjena, so v prvih letih svojega obstanka dobro ustrezali svojemu namenu, ker obiskovalci teh tečajev spadajo še precej takrat v vrsto najboljših učiteljev, ki jih je bilo dobiti in tudi še zdaj za obrtne nadaljevalne šole, namreč učitelji meščanskih sol, in sicer z večine taki, kateri so obiskovali realke ali pa celó tehniško vseučilišče. Ti obiskovalci pridobili so si znanje v risarstvu, katero jim je omogočilo, prisvojiti si v šestih tednih izobrazbo v metodiki — in za to se gre v prvi vrsti. Ti učitelji dovršili so že po dobljenih izkušnjah svoje studije v nadaljevalnih tečajih ob počitnicah. Nadalje pokazalo se je, da so zadnje tečaje obiskovali že največ ljudski učitelji. S temi elementi težavno je, ako nemogoče, pridobiti si v šestih tednih vse ono, česar se niso učili v pripravnicah in česar se torej niso mogli učiti.

Izobrazba teh učiteljskih moči pokazala se je navzlic vsej v to uporabljene skrbi kot nedovoljna. Očividno je, da mora uporaba takih nedovoljno izobraženih učiteljev na obrtnih nadaljevalnih šolah zelo škodljivo delovati na kakovost pouka na teh zavodih da ne zadoščuje v dosego splošnega in stvarnega izobraženja, ki je toli potrebno in važno za širše ustanove obrtnega prebivalstva in da ne more opravičiti znatnih stroškov, ki jih porablja v tem oziru država in udeleženi učitelji.

Da bi se ti nedostatki odstranili ter da bi se omogočila natančnejša, primerna stvarna predizobrazba onih učiteljskih moči, katere so pozvane delovati na rečenih zavodih, ustanovili so se že tekom leta 1889. na več državnih obrtnih šolah petmesečni tečaji, v katere se sprejemajo posebno le tisti ljudski in meščanski učitelji, kateri so napravili skušnjo iz skupine III.

V poletnem semestru šolskega leta 1889/90 ima se tak tečaj vršiti tudi na državni obrtni šoli v Gradcu. Teh tečajev naj bi se tudi udeleževali frekventanti iz Kranjskega.

Dotičnim obiskovalcem tečaja, ako so nameščeni na javnih ljudskih in meščanskih šolah, mora se dati odpust, da bi mogli v svojem času obiskovati tečaj. Ker je tem tečajem namen zboljšati obrtne nadaljevalne šole s tem, da se uzgojé primerno izobraženi učitelji, nádeje se gospod naučni minister, da ga bodo pri izvedenji rečenega tečaja požrtvovalno podpirali lokalni in deželni činitelji.

Šlo se bode namreč za to, dočim bode državna uprava nosila znatne troške za ustanovljenje in vzdrževanje tečajev, da činitelji, obvezani skrbeti za plače učiteljem na ljudskih in meščanskih šolah, skrbé tudi

za namestnike onih učiteljev, ki so radi teh tečajev dobili odpust, ter da ob enem činitelji, ki se udeležujejo z doneski za obrine nadaljevalne šole, se nekoliko skrbé za podpore učiteljev za dobo, v kateri obiskujejo tečaje. Izdatki imenovanih činiteljev ne bodo itak znatni, ako se pomisli, da število udeležencev s Štirskega, Koroškega in Kranjskega ne sme biti večje nego 12.»

Deželni odbor je bil že na prvi dopis, v katerem je naznanjen ta razpis visokega c. kr. ministerstva za uk in bogočastje, naznanil, da je preverjen o tem, kar prezvišeni gospod minister s tem namerava, namreč da se bodo v petmesečnem tečaju učitelji gotovo toliko izobrazili, da bode imela dežela na obrtnih nadaljevalnih šolah zadostno izvežbane učitelje in hoče nasvetovati slavnemu zboru, da se ne le plača nadomestitev teh učiteljev, ampak da se jim dá tudi nekaj podpore. Tudi finančni odsek je pritrnil, da je namera visokega ministerstva zeló važna, da so učitelji, ki imajo delovati na obrtnih nadaljevalnih šolah, zadosti izobraženi, in je mnenja, da bode visoki zbor pritrnil nasvetoma, ki se sklada z načeli, katere je deželni odbor c. kr. šolskemu svétu na njegov dopis naznanil.

Zaradi tega v imenu finančnega odseka nasvetujem:

Slavni deželni zbor naj sklene:

«1.) Pritrjuje se izjavi deželnega odbora do c. kr. deželnega šolskega svéta, da se bodo troški za nadomestovanje onih učiteljev, kateri bodo šli v petmesečni tečaj na c. kr. državno obrtno šolo v Gradec, prevzeli na normalnošolski zaklad.

2.) Deželni odbor se pooblašča, da sme dati iz kredita za obrtni pouk, v deželnem zakladu proračunanega, tem učiteljem primerne podpore.»

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

18. Ustno poročilo gospodarskega odseka o § 6. letnega poročila „Občila“.

18. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über § 6 des Rechnungsjahresberichts „Communicationsmittel“.

Poročevalec dr. Tavčar:

Visoki deželni zbor! V imenu upravnogospodarskega odseka čast mi je poročati o § 6. letnega poročila, zadevajočem «občila».

Upravni odsek se je pečal z dotičnimi akti ter našel, da se nahajajo v lepem redu. Prepričal se je, da se je v deželi za ceste in druga občila veliko storilo. Morda se v nekaterih cestnih okrajih nekoliko preveč eksperimentuje s cestami in gotovo je tudi, da so v nekaterih okrajih bremena za občila previsoka.

Odseku se za sedaj še ni videlo umestno v tem oziru staviti kake predloge; v prihodnje pa se bo po mojem mnenji moralo vsekako delati na to, da se v nekaterih okrajih občilska bremena tako pomanjšajo,

da bodo v naravni primeri z dotičnimi občili in prometom, kojega posredujejo.

Če visoka zbornica in gospod deželni glavar temu pritrtdita, pri svojem poročilu ne bodem prebiral posameznih odstavkov.

Vsi gospodje poslanci imajo deželnega odbora poročilo že v rokah, tako, da so se že gotovo popolnoma soznani z njegovim obsegom.

Večinoma se peča § 6. omenjenega poročila z golj administrativnimi zadevami, tako, da se posamezni predlogi upravnega odseka prav lahko pečajo ne samo z eno marginalno številko, temveč s celo vrsto takih števil, kakor hitro odsek pri dotičnih marginalnih številkah ne stavlja posebnih nasvetov, ter samo predlaga, naj se v vednost vzamejo.

Gospodarsko-upravni odsek usoja se staviti sledeče predloge gledé § 6. letnega poročila.

«1.) Visoki deželni zbor naj z odobravanjem sprejme v vednost marginalno številko 1., 2., 3., 4., 5. in 6., v katerih se razpravljajo zadeve cestnih okrajev: Postojna, Škofja Loka, Bistrica in Kočevje.»

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

Kar se tiče okraja Velikolaškega omenja se v prvi vrsti, da je deželni odbor izplačal cestnemu odboru 500 gold. za popravo poškodb, provzročenih vsled nalivov z dne 23. in 24. julija t. l. Deželni odbor se dosedaj še ni izrekel ali naj je ta znesek subvencija ali pa posojilo.

Gledé na žalostno stanje, v katerih se nahajajo finance tega cestnega odbora, predlaga upravni odsek:

«2.) Visoki deželni zbor naj cestni okraj Velikolaški, zadevajoči marginalne številke 7., 8., 9. in 10., z odobravanjem v vednost vzame, ter naj se izreče, da ima v marginalni številki 10. omenjeni znesek 500 gold. veljati za subvencijo.»

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

Cestni odbor Krški poprosil je z vlogo *de pr.* 2. februarja 1889., št. 18., da bi se mu odpisalo 600 gold. deželnega posojila, kojega bi bil imel vrniti v letu 1888.

Upravni odsek je mnenja, da se take prošnje, kakor tudi prošnje, da bi se plačilni obroki pri deželnih posojilih prenašali in podaljšali, prevečkrat ponavljajo.

S tem se cestni odbori zazibljejo nekako v vero, da deželna posojila prav za prav neso resna posojila, ker jih ali ni treba poplačati ali pa se lahko od leta do leta prekladajo.

V interesu pametnega gospodarstva pri okrajnih cestnih zastopih in v interesu dežele, ki ima na takih posojilih izdanih več kakor 30.000 gold., bi se priporočalo, da bi se nasproti zgorej omenjenim prošnjam bolj ostreje postopalo.

Da bi se cestni odbori polagoma privadili na plačevanja, priporočalo bi se, plačilne obroke le takrat podaljšati, če bi se vsaj kaka primerna svota na račun plačala.

Zategadelj predlaga upravni odsek:

«3.) Visoki deželni zbor naj cestni okraj Krški, zadevajoč marginalne številke 11., 12., 13., z odobravanjem v vednost vzame ter ob enem sklene sledečo resolucijo:

Cestnim odborom izplačana deželna posojila naj se, če ni izkazana skrajna sila in potreba, nikdar ne odpisejo; prošnjam cestnih odborov za podaljšanje plačilnih obrokov gledé teh posojil, naj se ugotovi le takrat, če je v resnici izkazano, da cestni odbor ne more ničesar plačati; tudi naj se vpelje načelo, da naj deželni odbor dovoli podaljšanje obrokov kolikor mogoče le takrat, če se je vsaj nekaj na račun zapadlega obroka plačalo.»

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

Istotako se predlaga, da se sprejmó z odobravanjem v vednost marginalne številke 14., 15. 16. in 17.

Več ali manj obsezajo administrativne zadeve, in upravni odsek se ne more na drugo sklicevati, nego na to, kar poroča deželni odbor.

Upravni odsek predlaga:

«4.) Visoki deželni zbor naj cestna okraja Idrija in Lož, zadevajoča marginalne številke 14., 15., 16. in 17. z odobravanjem v vednost vzame.»

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

Marginalne številke 18., 19., 20. in 21. tičejo se cestnega okraja Ljubljanske okolice, št. 22. pa cestnega okraja Litijskega.

Oba okraja imela sta veliko nezgode.

V prvem je Besniško in Lipoglavsko dolino razdrila povodenj; v drugem pa se je pri Zagorji zemlja vdrla in tudi okrajno cesto v veliko nevarnost postavila.

Deželni odbor je v obeh okrajih storil, kar mu je bilo mogoče.

Zategadelj se predlaga:

«5.) Visoki deželni zbor naj marginalne številke 18., 19., 20., 21. in 22. v vednost sprejeti blagovoli in naj posebno tudi odobri, da se je v popravo okrajne ceste v Besnici po deželnem odboru izplačala subvencija 1000 gold.»

Istotako se predlaga, ker nema upravni odsek ničesar dostavljati:

«6.) Visoki deželni zbor naj cestne okraje Logatec, Metlika in Mokronog zadevajoče marginalne številke 23., 24., 25., 26. in 27. z odobravanjem v vednost sprejme.»

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

Istotako se predlaga:

«7.) Visoki deželni zbor naj cestne okraje Vrhnika, Radeče in Radovljica zadevajoče marg. št. 28., 29., 30., 31., 32., 33., 34. in 35, z odobravanjem v vednost vzame.»

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

Marg. št. 36., 37., 38., 39., 40., 41. pečajo se s zadevami cestnega okraja Ribniškega.

Ker je že deželni odbor vse potrebno ukrenil, da se je vedilo gospodarstvo tega cestnega odbora, predlaga se:

«8.) Visoki deželni zbor naj Ribniški cestni okraj zadevajoče marginalne številke letnega poročila z odobravanjem v vednost vzame.»

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

Marg. št. 42. in 43. tičejo se cestnega okraja Novomeškega.

Tudi letos se je zgodilo, dasi je že v lanskem zasedanji deželni zbor obžaljeval neredno poslovanje tega cestnega odbora. Tudi sedaj se je poberala manjša priklada, nego je bil deželni odbor določil.

Zategadelj se predlaga:

«9.) Visoki deželni zbor naj marg. št. 42. in 43. z odobravanjem v vednost vzame in se izreče, da v prihodnje pričakuje, da bo cestni odbor strogo pazil na to, da se pobera ravno tista priklada, kakor jo je določil deželni odbor.»

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

Ker nema upravni odsek k poročilu deželnega odbora ničesar dostaviti, predlaga se:

«10.) Visoki deželni zbor naj cestni okraj Žuzemperški, Senožeski in Zatiški zadevajoče marg. št. 44., 45., 46., 47., 48., 49. in 50. z odobravanjem v vednost vzame.»

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

Iz tistega razloga se predlaga:

«11.) Visoki deželni zbor naj cestni okraj Trebanjski in Črnomaljski zadevajoče marg. št. 51., 52., 53., 54., 55. in 56. z odobravanjem v vednost vzame.»

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

Marg. št. 57. in 58. tičejo se stroškov Turjaške in Grosupeljske ceste.

Upravni odsek predlaga:

«12.) Visoki deželni zbor naj marg. št. 57. in 58. z odobravanjem v vednost vzame.»

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

Marg. št. 59. peča se s troski ceste čez Kopačnico.

Ta cesta se je zidala bolj s strategičnih razlogov, nego z razlogov prometa in njegovih potreb.

Ali kakor so razmere sedaj, nema ta cesta pravnicega pomena, ne za promet, ne za vojno, če bi se slučajno v te kraje zanesla.

Cesta, v kolikor jo je na Kranjski strani, je vzorno izdelana in je sposobna za vsak promet.

Vender se malo kdaj na njej kak voz prikaže; to pa zategadelj, ker se cesta, kakor hitro se prekoraci deželna granica, v pravo poljsko pot spremeni.

Tista proga te ceste, ki vodi od naše deželne meje naprej, ni nikdar posuta.

Posesniki, ki trebijo svoje laze po bregovih na okrog, znašajo iztrebljeno kamenje in drugo plažo na to cesto. To pa je tudi edino posipanje, katero poznajo Goričani gledé te ceste.

Kako se bodo po njej vozili vojni vozovi, mi je čisto neumljivo, in prav čudno se mi vidi, da vojna uprava ne poseže vmes.

Upravni odsek predlaga:

«13.) Visoki deželni zbor naj marg. št. 59. z odobravanjem v vednost vzame, vendar pa z dostavkom, da se ima deželni odbor obrniti do deželnega odbora v Gorici, ter ga znova opozarjati na velike nedostatke cestne proge, ki veže Kopačniško cesto od deželne Kranjske meje naprej in pa Gorisko vas Cirkuo.»

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

Marg. št. 60. peča se z občinsko cesto z Golega Studenca.

Za to cesto dala je dežela subvencije 1000 gold. in gospod grof Leon Turjaški 600 gold. 90 kr.

Po vsi pravici je torej deželni odbor na prošnjo občine Želimlje odklonil vsak daljši prispevek za to občinsko cesto.

Upravni odsek torej predlaga:

«14.) Visoki deželni zbor naj marg. št. 60. z odobravanjem v vednost vzame ter ob jednem zahvalo izreče gospodu grofu Leonu Turjaškemu za zgoraj omenjeno podporo, katero je naklonil občini Želimeljski.»

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

Dalje se predlaga:

«15.) Visoki deželni zbor naj marg. št. 61., 62., 63., 64., 65., 66., 67., 68., 69. in 70. z odobravanjem v vednost vzame.»

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

Marg. št. 71. tiče se dovozne ceste h kolodvoru v Medvodah.

Ta cesta se je napravila po vestnem raziskavanji na lici mesta.

Iz aktov je popolnoma razvidno, da je bila naprava te ceste potrebna.

Upravni odsek zategadelj predlaga:

«16.) Visoki deželni zbor naj marg. št. 71. na znanje vzame in odobri napravo dovozne ceste h kolodvoru v Medvodah.»

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

Marg. št. 72. obseza izkaz okrajnih cestnih zakladov za leto 1888.

Gledé teh izkazov nema upravni odsek družega omenjati, nego to, da se je pri izkazu o prejemkih gledé okraja Senožeškega vrnila neka pomota.

V sedmi rubriki se namreč trdi, da je izterjalo se glob 462 gold., kar bi bilo vsekako ogromno veliko.

Iz aktov pa se razvidi, da se je ta znesek po pomoti vpisal v to rubriko, in da spada v rubriko 8.

Znesek 462 gold. vzel se je iz mitniških dohodkov ter se je ž njim poplačal zapadli obrok deželnega posojila.

Upravni odsek torej predlaga:

«17.) Visoki deželni zbor naj marg. št. 72. na znanje vzame.»

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

Marg. št. 73., 74. in 75. tičejo se železniških zgradb.

Upravni odsek nema poročilu deželnega odbora ničesar dostavljati, ter predlaga:

«18.) Visoki deželni zbor naj marg. št. 73., 74. in 75. na znanje vzame in odobri.»

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

19. Ustno poročilo upravnega odseka zaradi uvrstitve iz Preloga čez Domžale v Rodico k državni cesti držeče občinske ceste med okrajne ceste.

19. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses wegen Kategorisierung der von Prelog über Domžale nach Rodice zur Reichsstraße führenden Gemeindefstraße als Bezirksstraße.

Poročevalec Kersnik:

Zadeva uvrstitve občinske ceste iz Preloga čez Domžale v Rodico k državni cesti držeče med okrajne ceste plete se že dolgo časa. Kakor razvidijo čestiti gospodje iz priloge 43., je vsa stvar razven ene bolj formalne točke dognana, in upravni odsek bi stopil danes lahko že s predlogom pred slavni zbor, da se ta nameravana uvrstitev tudi že na podlagi § 23. točka 3. cestne postave z dne 28. julija 1889 z deželnozbornim sklepom odobri. Toda ravno ozir na to novo cestno postavo vplival je na upravni odsek, da danes še ne prihaja s takim predlogom.

Kamniški cestni odbor se namreč odločno brani uvrstitve omenjene cestne proge mej okrajne ceste, in sicer ne zaradi bremena, katero mu bo s cesto samo naloženo, kajti to ne bi bilo veliko, nego zaradi 54 m dolgega mostú čez Bistrico pod Šumbregom, in dveh manjših po 5 in 7 m dolgih mostičev čez mlinšice, katerih poprava in vzdrževanje bi dokaj stalo. Napravili in popravljali so ta čez Bistrico vodeč most do sedaj narveč sosobniki in vpraša se, bi li ravno ti tudi sedaj ob napravi novega mostú z ozirom na velike koristi, ki jim vzrastó iz te cestne proge ne hoteli trpeti nekoliko doneskov. S temi bi torej trebalo vsekako pogajanja in sporazumljenja. Kaj takega pa se bo morda tem lažje doseglo, ker bo štacija Kamniške železnice, katera je namenjena za Domžale, komaj nekoliko korakov oddaljena od mesta, kjer se ta Preloško-Rodiška cesta steka v Kamnik, Domžale, Št. Jakobsko okrajno cesto, in so koristi dobrih zvez s štacijo vsakemu jasne.

V bodočem letu pa se bodo volili novi cestni odbori in verjetno je, da bo tudi novi cestni odbor Kamniški z ozirom na izpremenjene razmere, z ozirom na železnico in posebno z ozirom na njemu vsled uvrstenja dveh njegovih velikih cestnih prog mej deželne ceste drugače postopal nasproti projektu, ki ga imamo tu v obravnavi.

Opirajoč se na te vže večinoma v poročilu deželnega odbora navedene razloge pritrjuje tudi upravni odsek predlogu deželnega odbora in prosi:

Slavni deželni zbor naj sklene:

«Deželnemu odboru se naroča, vprašanje urvstitve občinske iz Preloga čez Domžale v Rodico k državni cesti tekoče ceste med okrajne ceste tedaj zopet obravnavati, ko bode za cestni okraj Kamniški na podstavi deželnega zakona z dné 28. julija t. l., dež. zak. št. 17, o napravljanji in vzdrževanju javnih nerarskih cest in potov, izvoljen nov okrajni cestni odbor ter pričel svoje delovanje.»

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

20. Ustno poročilo upravno-gospodarskega odseka o prošnji občine Toplice, da se izpelje deželna cesta čez zdravilišče Topliško.

20. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über die Petition der Gemeinde Töplitz um Ausführung einer Landesstraße durch den Badeort Töplitz.

21. Ustno poročilo upravno-gospodarskega odseka o prošnji okrajno-cestnega odbora v Velikih Lašičah, da se sprejme okrajna cesta Velike Lašiče-Bloke mej deželne ceste.

21. Mündlicher Bericht des Verwaltungsausschusses über das Einschreiten des Bezirksstraßen-Ausschusses von Großlaschitz um Kategorisirung der Großlaschitz-Dblater Bezirksstraße als Landesstraße.

Poročevalec Kersnik:

Gledé prošnje občine Toplice in zadnje, ki se ima danes obravnavati, stoji upravno-gospodarski odsek na istem stališču, in dovoljeno mi bodi, da o obeh skupno poročam. Razlogi so prav kratki, namreč: da se bodo sedaj, ko se uvede nova cestna postava, se le mogle študirati podlage, iz katerih bo mogoče izvajati sklep, da se uvrsti sploh katera okrajna cesta med deželne ceste. To stališče je zavzemal odsek že nasproti različnim enakim prošnjam, ki so prišle pred deželni zbor in isto stališče zavzema tudi nasproti tema dvema prošnjama, in predlaga:

Visoki deželni zbor naj sklene:

«Deželnemu odboru se naroča, poizvedovati o podlagah te prošnje in poročati, oziroma staviti primeren nasvet v prihodnjem zasedanju.»

Ravno ta predlog velja tudi gledé zadnje točke, namreč prošnje okrajno-cestnega odbora Velikolaškega.

Poslanec Pfeifer:

Prošnja Topliške občine meri na to, da Topliško zdravilišče pride v zvezo deželne ceste, tako da ne bi na strani ostalo in oddaljeno od navadnega prometa. Znano je, da ima kranjska dežela edino to zdravilno kopel, katera že od nekaj zaradi svoje zdravilne moči daleč po svetu slovi. Da se obisk tega zdravilišča pomnoži, treba, da so prometne zveze posebno gledé voznikov, popotnikov in bolnikov, ki iščejo tam pomoči, kolikor mogoče, ugodne. Vsaj vsi dobro znamo, da obilni obisk zdravilišč tudi koristno vpliva na ves okraj, ki je tako srečen, da ima tak naravni zaklad, ker denar, ki ga prinesó obiskovalci, ne ostane v posameznem žepu, ampak se razdeli med posestnike, obrtnike in trgovce dotičnega okraja, ki najdejo ravno v takem zdravilišču trg za svoje blagó in pridelke.

Torej gorko priporočam, da deželni odbor vse stori za Toplice, kar je le mogoče.

Deželni glavar:

Želi se kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker se nihče ne oglasi, prestopimo k glasovanju o predlogu upravnega odseka, kateri se tiče točke 20. in enako tudi točke 21. dnevnega reda in prosim gospode, ki se strinjajo s tem predlogom, naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

S tem so rešene vse točke današnjega dnevnega reda.

Prihodnja seja bode v torek, 12. tega meseca. Gospod poslanec Murnik ima besedo.

Poslanec ces. svétnik Murnik:

Visoki zbor! Odsek za letno poročilo je izročil iz § 5., marg. št. 6., finančnemu odseku. Ta stvar zadeva mestno posojilo in prosim, blagovoljno na znanje vzeti, da bode o tem poročal finančni odsek.

Deželni glavar:

S pritrditvijo visocega zbora postavim na dnevni red prihodnje seje sledeče točke:

(Glej dnevni red prihodnje seje. — Siehe Tagesordnung der nächsten Sitzung.)

Dalje mi je naznaniti, da je seja upravnega odseka v ponedeljek, 11. t. m., ob 4. uri popoldne; finančni odsek zboruje jutri, 9. t. m., ob 10. uri dopoldne.

Sklepam sejo.

Konec seje ob 1. uri popoldne. — Schluss der Sitzung um 1 Uhr Nachmittags.